

Plagiatul + Discutii eseu

Curs 9

7 Decembrie 2021

Plagiatul

- Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, art. 4, alin. (1), lit. d) :
- “Plagiatul - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale”

- Consiliului Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI)
- „Plagiarea este preluarea de către un autor a unor elemente din opera de creație intelectuală a altui autor și prezentarea lor în spațiul public drept componente ale unei opere proprii. Plagiatul este rezultatul acțiunii de a plagia și se referă la opera generată prin preluarea ilegală, intenționată sau nu, din punct de vedere deontologic”

Codul de etică – Universitatea București:

“cursanții au obligația de a preciza în mod explicit paternitatea asupra unui material reprodus (citarea se face prin referire la autorul operei invocate și utilizarea ghilimelelor), astfel încât preluările să fie delimitate în mod clar de propria contribuție originală;

“studentii trebuie să știe că integritatea academică este lezată și atunci când reproduc și prezintă ca fiind creație proprie materiale pentru care nu există, fie nu au fost revendicate drepturi de autor sau la care autorii au renunțat în mod benevol.”

- Nu sunt considerate încălcări ale dreptului de autor, din perspectiva Codului de Etică, următoarele situații în care o operă nu este citată:
- citarea fără trimitere către sursă și fără folosirea ghilimelelor a unor contribuții a căror paternitate este cunoscută, intrată în sfera culturii generale sau a cunoașterii comune, și a căror utilizare nu poate genera confuzie și nu poate pune în discuție arogarea frauduloasă a unor merite;
- dacă citatul, deși neatribuit corespunzător, este însoțit de formulări ca: „se afirmă adesea că...”, „s-a mai afirmat uneori și că...”, „unii autori au susținut că...”. Totuși folosirea în mod abuziv a citatelor neatribuite este o practică inacceptabilă și sancționabilă, fiind necesară analizarea fiecărei situații individuale, în funcție de context.

Plagiat

Caută informații + Menționează sursa	Nu e necesară menționarea sursei
Rezumate, parafraze, citate Utilizarea unor diagrame, ilustrații, figuri Fapte/domenii despre care nu știm foarte multe Opiniile altor persoane Rezultatele altor persoane Parafraze și citări din interviuri, conferințe	Cunoaștere comună Ideile tale Cercetarea ta (doar dacă NU e publicată)

Supraviețuiești, în viitor, alături de câțiva oameni, unei apocalipse nucleare. Spre norocul vostru, a supraviețuit și biblioteca universității din oraș. Mai mult, voi știți să citiți, chiar dacă nu ați mai scris demult pentru că în viitor oamenii dictează roboților, nu mai scriu. Nici nu mai muncesc, nu mai merg la școală, nu mai cercetează – toate aceste lucruri le făcea o Inteligență Artificială Generală. Dar acum lucrurile s-au schimbat, sunteți doar voi și o bibliotecă. Intrați în bibliotecă și găsiți tot felul de cărți. Aveți nevoie de cunoaștere veritabilă, care să vă ajute în a trăi în continuare pe o planetă răvășită. Atât cunoștințele serioase teoretice, cât și cele practice sunt necesare pentru că nimic din tehnologia automatizată nu mai funcționează.

În bibliotecă sunt multe cărți, dar niciun manual sau lucrare de informare, de genul unui dicționar sau enciclopedii. Din păcate, problemele nu se opresc aici. Cărțile așa-zis științifice nu au referințe bibliografice, note de subsol, trimiteri la ați autori, citate etc. Niciodată nu veți ști cum să verificați sau comparați ideile susținute în ele.

Poți găsi o soluție plauzibilă pentru a ieși din impas?

Într-o altă variantă, nu supraviețuiești apocalipsei nucleare. Nici tu, nici ceilalți. Trec câteva zile și o specie extraterestră, mult mai avansată cognitiv, ajunge pe planeta noastră pustie, căzând accidental chiar în fața bibliotecii. Nava lor este distrusă.

- E posibil să capete o înțelegere corectă despre lumea dispărută din cărțile găsite?
- Pot găsi extratereștrii o soluție plauzibilă pentru a ieși din impas?

- Care e diferența dintre intenție și motivație în cazul plagiatului?
- De ce plagiază studenții? Dar profesorii? Chiar dacă motivațiile sunt diferite, intenția este aceeași?
- Care e rolul lipsei de încredere în propriile forțe intelectuale atunci când ești tentat/ă să plagiezi?
- Ai fost tentat/ă să plagiezi din lipsa timpului necesar scrierii unei lucrări?

Autoplaiatul

15 Relatable College Memes |
Her Campus

Autoplăgiat - CE al UB

- preluarea unui text, a unei contribuții personale, care a fost publicată anterior, într-o altă lucrare sau operă fără a se menționa faptul că acea creație nu este prezentată public pentru prima oară.
- reluarea aceluiași creații (articole, capitole de cărți, studii, experimente etc.) în publicații diferite, eventual publicate în alte limbi, chiar dacă se face prin citare, este culpabilă în cazul în care se urmărește crearea unei ***false impresii de productivitate intelectuală*** și obținerea unor ***avantaje academice*** (promovarea

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂMINISTERUL MUNCII
FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OEPOSDRUUNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE

- Conduci o editură academică de prestigiu care scoate reviste de referință, apreciate internațional. Ultimii ani au adus o scădere a cifrei de afaceri, abonamentele scad, pierzi angajați buni și cotă de piață. Articolele din revistele tale sunt citate, dar pierd teren în fața altora, al căror secret constă în a-și obliga autorii să citeze articole publicate înainte în aceeași revistă și să se auto-citeze pe ei înșiși cu articolul publicat, de minim cinci ori. Ce faci, urmezi aceeași politică? Argumentează.
- Care ar putea fi cauzele autocitării? Vanitatea sau centrarea pe sine, dorința de vizibilitate, lipsa de timp, imposibilitatea de a exprima mai bine anumite idei?

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul **unei țări**, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice **mici**. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de **import**. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, **America** depindea de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel (**Nye, 2012, p.81**).

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Deși resursele naturale nu există pe teritoriul unui stat, acest lucru nu este un indicator al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări își pune amprenta pe multe variabile, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de import. În anii '70, o serie de specialiști și-au exprimat reținerea cu privire la dependența Statelor Unite de materii prime achiziționate de pe alte piețe și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din 13 materii prime industriale de bază, America depindea de achiziții externe pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Statele fac eforturi să modeleze structura piețelor spre avantajul propriu, chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul lor. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe aspecte, însă analiștii nu au luat în calcul sursele alternative de materii prime și diversitatea surselor de aprovizionare. Unii specialiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a SUA de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor, însă proiecțiile au fost inexacte din mai multe motive.

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse.

„Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare (Nye, 2012, p. 81). De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor.

„Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel. (Nye, 2012, p. 81).

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Uneori oamenii pun semnul egalității între înzestrarea generoasă cu resurse naturale și puterea economică, dar relația este complicată.

Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Proiecțiile vulnerabilității SUA la penuria de materii prime au fost inexacte pentru că nu s-a reușit luarea în calcul a tehnologiei și alternativelor. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor.

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse||, **indică o**

analiză a *The Economist*

„Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor||, **arată o analiză a Băncii Mondiale**. „Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.**(B. Moore, 1999, p. 21).**

Varianta originală

„Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare. De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel.

Nye, Joseph, 2012, *Viitorul puterii*, Editura Polirom, Iași, p. 81.

Varianta plagiată

Joseph Nye (2012, p. 81) susține că „Chiar dacă resursele naturale sunt rare pe teritoriul unui stat, lipsa lor nu este un indice al unei puteri economice reduse. Vulnerabilitatea unei țări influențează multe alte aspecte, iar aceasta depinde de existența unor înlocuitori și de diversitatea surselor de aprovizionare||. Același autor a arătat că „De exemplu, în anii '70, unii analiști și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dependența tot mai mare a Statelor Unite de materii prime importate și, așadar, de vulnerabilitatea lor. Din treisprezece materii prime industriale de bază, Statele Unite depindeau de importuri pentru aproape 90% din necesarul de aluminiu, crom, mangan și nichel (Nye, 2012, p. 81).

- Plagiatul prin traducere
- Plagiatul structural - copierea structurii argumentative a unei alte lucrări, pornind de la scopul și obiectivele acesteia, la sursele folosite, notele de subsol și metodologia de cercetare
- Plagiatul prin manipularea surselor - rezultat: plagiat hibrid
- Ghostwriting – fabrici de referate/lucrări
→ contract cheating

- Ce este mai puțin condamnabil moral: să depui eforturi pentru a plagia elevat, structural, sau să cumperi online o lucrare originală, care respectă normele de redactare?

De ce?

Înclinația spre fraudă academică - *factori de influență*

- studiile arată că tendința de a trișa în mediul academic (la nivelul studenților), a crescut în timp (23% în 1941, 64% în 1964 și 76% în 1980)

Andrei te-a invitat să participi la un grup de discuție legat de un draft pe care l-a scris de curând. Ți-a plăcut foarte mult ideea lui Andrei din articol și le-o menționezi prietenilor care crezi că ar fi interesați de așa ceva. Mihai, un coleg dintr-un an mai mare, îți cere draftul lui Andrei, deoarece i se pare foarte interesant ce i-ai povestit. Mai mult, știi că Mihai lucrează la ceva similar pentru lucrarea sa de disertație, ceea ce înseamnă că articolul i-ar fi chiar foarte util. Îl cunoști foarte bine pe Mihai, ai încredere în el și știi sigur că draftul i-ar fi foarte util. Cum procedezi?

- Dacă cineva copiază dintr-un draft al unui articol un pasaj pe care autorul/autorii îl șterg atunci când revizuiesc manuscrisul, putem spune că persoana în cauză a plagiat?

- Pentru studenți sau absolvenți ai universităților invocarea motivului „nu cunoșteam regulile de scriere academică” este unul acceptabil?
- Putem prelua texte legale sau le putem parafraza fără a face trimitere la ele? Legile nu sunt protejate de dreptul de autor și adesea nici nu știm autorii lor. Pot fi ele tratate drept „cunoaștere comună”?
- Îl descalifică moral, ca om lipsit de onestitate, pe cel care a plagiat din ignoranță? Dar dacă o face de mai multe ori?
- Dacă preiau niște date publice (deschise), dar colectate de alți cercetători, trebuie să precizez sursa?
- Ce contează mai mult: procentul de text plagiat dintr-o lucrare, dacă există sau nu intenție sau dacă plagiatorul a avut beneficii în urma actului? Argumentați.
- Dacă preluarea are loc după o compilație lipsită de originalitate, fără autor recunoscut, se mai poate vorbi de plagiat?

- În cazul unui plagiat într-o lucrare de licență, disertație sau teză de doctorat, cine are o responsabilitate mai mare: studentul sau profesorul coordonator?

Bibliografia

- <https://www.chicagomanualofstyle.org/tools/citationguide.html>

Teze

- Artă (nu) ar trebui cenzurată
- Internetul (nu) poate înlocui biblioteca
- AI (nu) ar trebui să aibă drept de vot
- Știrile care conțin violență (nu) ar trebui interzise
- Subtitrarea (nu) este preferabilă dublării
- Accesul la internet (nu) ar trebui să devină un drept universal al omului
- Avortul (nu) ar trebui interzis
- Testarea pe animale (nu) ar trebui interzisă
- Familiile LGBT+ (nu) ar trebui să aibă dreptul să adopte
- Educația sexuală (nu) ar trebui introdusă în clasele primare
- Prezența camerelor de luat vederi în școli (nu) este justificată
- Pedepsa capitală (nu) ar trebui abolită
- Tortura (nu) este justificată în situații de interogare a teroriștilor
- Jocurile video agresive (nu) sunt dăunătoare
- Votul obligatoriu (nu) ar trebui introdus în România

<https://blog.prepscholar.com/good-debate-topics>

<https://owlcation.com/academia/100-Debate-Topics>

<https://www.5staessays.com/blog/speech-and-debate/debate-topics>

- Introducere
- Argument pro
- Argument contra
- Respingerea argumentului contra
- Concluzii
- Bibliografie

Introducerea IA în domeniul medical

- **Introducere:** ce o să fac în acest eseu? De ce?
- **Definirea termenilor:** IA, domeniul medical (= termen deja înțeles, DAR am nevoie de anumite limitări?)
- Cercetare: articole, cărți, interviuri, conferințe
- Unde? (NU WIKIPEDIA!!!!!!!)

Verificarea unei surse

- Verificarea informației: cel mai simplu e să căutați în 2-3 locuri respectiva informație, pentru a fi siguri că e corectă
- Evitați articolele non-științifice (de tip can-can)
- Evitați site-urile neverosimile

Introducerea IA în domeniul medical

- Argument pro:
- Argument contra:
- Răspuns contraargument.
- Concluzii:

Evitați

- Generalizările pripite
- Stereotipurile
- Bifurcațiile
- Panta alunecoasă
- Citarea în afara contextului
- Argumentele evaluative nesusținute!
- Atacurile la persoană

- Dacă observați că teza inițială trebuie slăbită, nu ezitați să o faceți!
- Dacă cel mai puternic contraargument nu poate fi combătut în totalitate, încercați doar să îl slăbiți (arătați că nu e general, că nu se susține în totalitate, că nu e atât de aplicabil, etc)

Tipuri de teze

- (1) Factice (sau descriptive)
- (2) Evaluative
- (3) Acționale

Teze factuale

Q: Cum sprijinim
(argumentăm pentru)
tezele factuale?

A: Apeland la:

- principii explicative,
- legi (legitimi: “în genere, inflația tinde să crească odată cu creșterea nejustificată a salariului minim”)
- Opinia experților (citarea unor studii)
- exemple (contraexemplu).

Exemplu:

Pământul nu este plat.

Apa fierbe la 100°C.

Teze evaluative

Argument 1

- (1) Fumatul implica introducerea nicotinei in organism
- (2) Nicotina contine substante cancerigene
- (3) Fumatul dauneaza grav sanatatii
- (4) Fumatul poate duce la moarte prematura

---

(5) A fuma este ceva rau.

Argument 2

- (1) Fumatul implica introducerea nicotinei in organism
- (2) Nicotina contine substante cancerigene
- (3) Fumatul dauneaza grav sanatatii
- (4) Fumatul poate duce la moarte prematura
- (5) Moartea prematura duce la suferinta familiei si a celor apropiati.
- (6) A provoca suferinta familiei si a celor apropiati este ceva rau

---

(7) A fuma este ceva rau.

Teze evaluative

Argument 1

- (1) Fumatul implica introducerea nicotinei in organism
- (2) Nicotina contine substante cancerigene
- (3) Fumatul dauneaza grav sanatatii
- (4) Fumatul poate duce la moarte prematura

---

(5) A fuma este ceva rau.

Posibile replici: “nu-mi este clar cum anume sari de la adevarul premiselor la adevarul concluziei. Sunt de acord ca fumatul imi poate face rau, dar nu sunt convins(a) ca este ceva imoral. Pana la urma, singura persoana afectata sunt eu + avem libertatea de a alege cum sa ne tratam corpul.”

Argument 2

- (1) Fumatul implica introducerea nicotinei in organism
- (2) Nicotina contine substante cancerigene
- (3) Fumatul dauneaza grav sanatatii
- (4) Fumatul poate duce la moarte prematura
- (5) Moartea prematura duce la suferinta familiei si a celor apropiati.
- (6) A provoca suferinta familiei si a celor apropiati este ceva rau

---

(7) A fuma este ceva rau.

Cum ați defini termenul „moral”?

Acțiuni morale, imorale, amorale

- (1) Acțiuni morale = acțiuni ce realizează o cerință morală
- (2) Acțiuni imorale = acțiuni ce contravin cerințelor moralității
- (3) Acțiuni amorale = acțiuni ce nu sunt nici în categoria (1), nici în categoria (2).

Întrebări:

- Există acțiuni ce aparțin mai multor categorii?
- Orice acțiune este parte a unui lanț causal: fac X pentru a face Y, fac Y pentru a face Z etc. Dacă o acțiune X este amorală (deschiderea laptop-ului), atunci o acțiune conectată causal (Y sau Z) poate căpăta valențe morale?

Bine/rău (moral/imoral), frumos/urât etc. = termeni evaluativi.

Ce lucruri pot fi morale sau imorale?

- Acțiuni (acțiunea de a fura este imorală)
- Persoane (X este o persoană rea)
- Intenții (intenția de a fura)

Probleme:

- dacă o persoană are intenții imorale dar niciodată nu acționează conform acelor intenții (nu le dă curs), putem spune că este o persoană imorală?
- Unele acțiuni pot avea consecințe benefice (oprirea unui război etc.), deși intențiile cu care au fost realizate nu au fost bune. Vom spune că acele intenții sunt bune?

- Termenii evaluativi sunt dependenți de o minte rațională? Sau ei există precum realitatea din jurul nostru (ex. Cum există copacul din fața ferestrei)?
- Termenii evaluativi sunt obiectivi?

Wittgenstein - *O conferință despre etică*

decată de valoare absolută. Dați-mi voie să vă explic acest lucru. Să presupunem că cineva dintre dumneavoastră este omniscient și, prin urmare, cunoaște toate mișcările tuturor corpurilor din lume, fie acestea vii sau moarte, și că, de asemenea, cunoaște toate stările mentale ale tuturor ființelor umane care au existat vreodată; și să presupunem că acest om a scris tot ce știe într-o carte mare. Atunci, această carte va conține întreaga descriere a lumii. Ceea ce vreau să spun este că această carte nu conține nimic din ceea ce noi am numit o judecată *etică* sau ceva ce ar putea implica logic o astfel de judecată. Ea conține desigur toate judecățile relative de valoare și toate propozițiile științifice adevărate, și, de fapt, toate propozițiile adevărate care pot fi alcătuite. Dar, toate faptele descrise, ca să zicem așa, stau la același nivel și, în același fel, toate propozițiile stau la același nivel. Nu există propoziții care, în vreun sens absolut, să fie sublime, importante sau banale. Poate că unii dintre dumneavoastră veți fi de acord cu

acest lucru și vă veți aminti de vorbele lui Hamlet: „Nimic nu-i bun sau rău, gîndirea doar le face așa.“ Dar aceasta poate duce din nou la o înțelegere greșită. Ceea ce spune Hamlet pare să implice că bun și rău, deși nu sînt calități ale lumii din afara noastră, sînt atribute pentru stările noastre mentale. Ceea ce vreau însă să spun este că o stare mentală, în măsura în care prin aceasta înțelegem un fapt pe care îl putem descrie, nu este în nici un sens etic bună sau rea. Dacă vom citi, de exemplu, în cartea lumii — de care vorbeam — descrierea unei crime, cu toate detaliile sale fizice și psihologice, simpla descriere a acestor fapte nu va conține nimic din ceea ce noi am putea să numim propoziție *etică*. Crima va fi exact la același nivel cu oricare alt eveniment, să zicem căderea unei pietre. Desigur, citirea acestei descrieri poate să ne producă durere sau minie, sau orice altă emoție, sau am putea citi despre durerea sau minia produsă de această crimă în sufletul altor oameni atunci cînd ei au aflat despre ea, dar toate acestea nu sînt decît fapte, fapte și iar fapte și nu etică. Și acum,

Etică vs. Morală

- **Etica** și **morală** se referă la conduita “adekvată” și “inadekvată”.
- Chiar dacă uneori sunt folosite ca sinonime, există diferențe: **etica** se referă la **normele stabilite de o sursă externă**, de ex., codul de conduită la locul de muncă sau principiile diferitelor religii. **Morală** se referă la **propriile principii despre bine și rău**.

- Etica reprezintă standardele externe stabilite de instituții, grupuri sau o cultură din care face parte o anumită persoană.
- Morala este, de asemenea, influențată de cultură sau societate, însă reprezintă principiile personale create și susținute de fiecare persoană.

- Care norme sunt mai importante? Cele stabilite intern sau cele stabilite extern?
- De ce?
- Puteți da câteva exemple?

Conflicte între etică și morală

- Un exemplu de conflict între etică și morală constă în activitatea avocatului apărării. Morala sa îi poate dicta că omorul este reprobabil, iar criminalii ar trebui pedepsiți, însă etica sa profesională de avocat îi dictează să își apere clientul depunând toate diligențele necesare. *Chiar dacă știe că acesta este vinovat?*
- Un alt exemplu, din domeniul medical. În cele mai multe țări ale lumii, medicul nu poate eutanasia un pacient, nici la solicitarea acestuia, conform standardelor eticii profesionale. Cu toate acestea, același medic poate avea convingerea *personală* că este dreptul pacientului să moară în conformitate cu propria moralitate.

(Exemple preluate din “**Etică și morală**” - Iver Huitfeldt)

Ce părere aveți?

- Omul este bun la naștere – natura umană este bună.
- Omul este rău la naștere – natura umană este rea
- Argumentați-vă punctul de vedere.

Principii, valori și reguli morale

Principiu: Tratează umanitatea, atât în persoana ta, cât și în persoana altora, întotdeauna ca scop în sine și niciodată doar ca mijloc.

- O propoziție generală (cuantificată universal).
- Un ghid pentru acțiune.

Problemă: Nu ne spune cu precizie ce trebuie să facem.

Principii, valori și reguli morale

Valoare morală: Libertatea este o valoare importantă a vieții academice.

- Deci: o acțiune care atentează la libertatea membrilor comunității academice este imorală.

Observație: Principiile fac referire la valori (=libertatea, egalitatea etc.)

Problemă: Dar obținem un algoritm care să ne spună ce acțiuni sunt morale, ce acțiuni sunt imorale? Știm ce trebuie să facem și ce trebuie să nu facem?

Cum analizăm o problemă etică

Cum evaluăm moral o situație?

(1) Ne vedem adeseori în postura de a ne folosi **intuițiile morale**.

Exemple: canibalismul.

Problemă: adeseori, intuițiile morale sunt influențate de factori irelevanți moral (spre exemplu: gusturi, preferințe, reacții emoționale).

(2) Apelăm la reguli (imperative) intuitive de tipul: “să nu minți” etc.

Problemă: regulile nu sunt suficient de flexibile în anumite situații => ne pot prezice comportamente intuitiv imorale (a minți poate fi benefic în anumite situații).

(3) Analizăm din perspectiva unor sisteme etice – etica fericirii generale (utilitarismul), etica respectului față de persoane, etica vieții virtuoză.

Principii, valori și reguli morale

Regulă morală : Să nu furi!

- Spre deosebire de cazurile de mai sus, în acest caz ni se spune exact ce să (nu) facem!
- Ce nu știm, în genere, atunci când vorbim despre reguli morale:
  - (a) În ce context trebuie să aplicăm o regulă?
  - (b) Chiar este justificată (întemeiată) regula?

Chiar dacă X este o regulă care ne spune ce este bine să facem, cum știm dacă regula respectivă este bună?

Adică: who watches the watchmen?